je ke společné práci, obětavě působiti slovem i skutkem ku zvelebení českého záložentství, vidíme ho s horečnou pílí a energií tvořiti českou knižní i časopiseckou literaturu právnickou, jakož i zakládati a pěstiti české vědecké středisko spolkové.

Také v období druhém, od splnění universitního požadavku našeho Randa nezná takořka oddechu a prázdně, arci však přibýváním pracovníků a dělbou práce uvolňuje se domácí jeho úporná činnost organisační ve prospěch rozšířené působnosti jednak vědecké vůbec, jednak ve zvláštních funkcích a hodnostech naň vznesených.

I objevuje se nám tudíž pracovní tato energie třetím podstatným rysem Randovy osobnosti a vpravdě heroickou stránkou jeho povahy. Spolu se skvělými schopnostmi ducha byla zbraní k vítěznému dobytí úspěchů, jichžto požehnání jest národ náš, a bude ještě i v dálné budoucnosti, účasten.

*

Redakce uvažujíc, jakým způsobem důstojně vzpomenouti stého výročí narození slavného českého právníka Ant. Randy, obrátila se o radu k p. prof. Hermannu-Otavskému. Jest jí velikou radostí, že p. prof. Hermann-Otavský uvolil se upraviti znovu ocenění Randy, které napsal r. 1915 do Almanachu České Akademie. A jest jí zároveň i ctí, že předchozími stránkami, které ani po odstupu dvaceti let nepotřebují změn, může vzdáti hold památce Antonína Randy. Tím více však děkuje i autoru této vzpomínkové studie, p. prof. Hermannovi-Otavskému za laskavé svolení k otisku i za jeho úpravu.

Vlastníkovy služebnosti.

Jos. Kepert, Brno.)

(Dokončení.)

(Vznik, zánik a právní konstrukce vlastníkovy služebnosti. Kritika autorů. Poměr vlastníkovy služebnosti k vlastnictví.)

Vlastníkovou služebností v právu československém nazvali jsme stav, v němž se octne služebnost pozemková, přečkavší dle ustanovení §§ 1446 a 526 druhá věta o. z. o. *konfusi* (přes obecnou zásadu §§ 1445 resp. 526 věta první).

Skutková podstata vzniku vlastníkovy služebnosti se skládá z těchto bodů: 1. existuje normální pozemková služebnost mezi dvěma pozemky; 2. tato služebnost je zapsána do pozemkových knih; 3. vlastnictví obou pozemků se sjednotí (jakýmkoli způsobem) v jedné osobě.

Vlastníkova služebnost pak zaniká všemi způsoby, jimiž uhasíná služebnost normální. Jen místo konfuse nastupuje její opak, *zcizení jednoho z obou pozemků*. Zde zaniká služebnost »jakožto vlastníkova« a vzniká současně služebnost normální (druhá věta §u 526), jak musíme říci, když jsme tři stadia §em 526 vyznačená, přesně rozlišiti (před konfusí — za kon-

fuse — po konfusi), místo abychom řekli, že se služebnost vlastníkova mění v normální).[18]) Konečně zaniká vlastníkova služebnost (a to zcela, nejen jakožto vlastníkova) žádostí vlastníkovou o *výmaz* služebnosti. Tato žádost, jež je protějškem smluvního zániku normální služebnosti, nebude se dovolávati toho, že služebnost zanikla konfusí, nýbrž bude se opírati o fakt, že nastalo sjednocení vlastnictví obou pozemků v jedněch rukou, jež zakládá nárok na výmaz služebnosti, jehož provedením však teprve služebnost zanikne. (§ 1446 o. z. o.).

Pozemková služebnost vzniká některým způsobem §u 480 o. z. a trvá jako normální až do konfuse (§ 526/1). Nebyla-li zatím vymazána, přísluší po konfusi novému nabyvateli (§ 526/2). Služebnost pozemková, jakožto právo v knihách zapsané, však nezaniká (§ 1446), tedy trvá i za konfuse — maje na zřeteli anormalitu stavu naposled uvedeného vzhledem k zásadě »nulli res sua servit« i v našem právu provedené, pojmenovali jsme jej »služebností vlastníkovou«. Budeme v dalším zkoumati, *zda také podstatně odchylné právní důsledky vlastníkovy služebnosti odůvodňují její přesné odlišení od služebností ostatních.*

Otázkou právní povahy vlastníkovy služebnosti se pochopitelně obírali všichni, kteří dospěli k závěru, že podle toho kterého právního řádu je ona vůbec možna. Výsledek těchto úvah není naprosto jednotný. Přesto však možno, nehledíc k podrobnostem, zařaditi je do jistých kategorií.

Je to především řada těch, kdož v rámci povšechných prací (komentářů resp. učebnic) se problému jen dotkli, registrujíce většinou cizí názory, vlastní názor nevyslovivše buď vůbec nebo jen povšechnými výrazy.)[19])

Veliký vliv na konstrukci »služebností za konfuse« měl *Ihering*, ačkoli o vlastníkových služebnostech se nikde výslovně nezmiňuje. Než jeho známé učení o »pasivně působících právech« (článek »Passive Wirkung der Rechte« v Iherings Jahrbücher sv. 10, str. 386—580) bylo zde mnohými aplikováno.

---

[18]) Kdybychom chtěli přebudovati systematiku příslušné partie obč. zák. se zřetelem k přípustnosti »vlastníkovy služebnosti«, vznikla by nám při pozemkových služebnostech zvláštní kapitola o »služebnostech, jež nejsou právy k cizí věci«. Vznik i zánik jejich byl by normován tak, jak nahoře právě rozvedeno. Nadto § 489, jednající o vzniku normálních služebností, byl by rozšířen o případ změny vlastníkovy služebnosti v normální po konfusi. Uvidíme dále, pokud toto přísné oddělení vlastn. služ. od ostatních je odůvodněno zásadní odlišností práv. povahy jedněch a druhých.

[19]) Patří sem na příklad prof. *Krčmář*, jenž ve své Učebnici věcného práva (na str. 244) praví: »..... ukazuje se na praktickou cenu a na § 74 knih. zák., než ustanovení obč. zák. *stěží* připouštějí toto řešení.« (Pokus *Kobanův* o užití §u 74 kniž. zákona pro zřízení vlast. služebnosti vlastníkem bude osvětlen níže.) *Kirchstetter*, n. u. m., str. 305, naznačuje kritický rozdíl výrazy »erlöschen — aufleben« atd. *Stubenrauch*, n. u. m., str. 733, praví, že zapsaná služebnost po konfusi »ist als aufrecht bestehend anzusehen«, aniž se dotýká stavu za konfuse.

Dle něho je každé právo vázáno svým účelem. Oživne, dosud spící, až tento účel nadejde. Než se tak stane, má jen »trpné účinky«, není tedy právem, nýbrž jen přípravou a předpokladem práva budoucího.

Velmi blízko této konstrukci je *Krainzova* »teorie vázaných práv«. Jsou jistá práva, jimž civilněprávní akty jsou jen titulem a nestačí k jich vzniku, změně, nebo zániku. Vázanost ta může býti dána účelem práva, jež pak civilním aktem nevznikne, není-li dán onen účel, aniž jím zaniká, trvá-li účel.

Značně přirozenější je názor těch, kteří vidí ve »vlastníkově služebnosti« t. zv. »*knihovní služebnost*« (Buchservitut), totiž jakousi knihovní přípravu budoucího právního stavu. Z mnoha autorů budiž především citován *Koban*, jenž shrnuje svůj závěr do této věty: »Jako knihovní výhradu budoucí služebnosti mohli bychom založení vlastníkovy služebnosti stručně označiti.«[20]) Právně ji charakterisuje rčením »*rechtlich wesenlos*«. O Kobanovy vývody se zřejmě opírá *Ehrenzweig* ve svém »Systému«),[21]) kde praví, že, až do doby, kdy nemovitost je zase zcizena, existuje služebnost na *papíře*, jakožto služebnost vlastníkova«.

Služebnost v hospodářském smyslu je ta majetková hodnota, která pro oprávněného plyne z užívání věci, krytého příslužnou žalobou (konfesorní). *Služebnost jako právo není nic jiného, než možnost hájiti se touto žalobou a existuje proti všem, proti nimž je ona dána a v tom rozsahu, v němž jí možno s prospěchem užíti.*[22]) Služebnost v právním smyslu, oproštěná od všech úvah o svém hospodářském účelu, který úvahy jemu pozornost věnující tak komplikoval, je tedy totožná s aktivní legitimací ke konfesorní žalobě. Viděli jsme, k jak nebulosním konstrukcím vedla hypostase právního pojmu služebnosti, byl-li její hospodářský účel přijímán do pojmu jako podstatný znak a vyvozovány z toho pak důsledky.

Zcela jinak jeví se problém, nestaráme-li se o to, zda určité hospodářsky účelné jednání má oporu v právním řádu, nýbrž naopak, zda právní řád určité právo resp. korespondující žalobu dovoluje konstruovat bez ohledu na jeho hospodářské důsledky. Dojdeme-li tedy na základě právních předpisů k závěru, že konstrukce je možná, pak nás od jejího uznání nemůže odvrátiti případná hospodářská neúčelnost její, pokud

---

[20]) *Koban*, n. u. m., str. 588. Tamtéž dále: »Má-li býti podána souhrnná teoretická konstrukce vlastníkovy služebnosti, budiž zdůrazněno: zřízením vlastníkovy služebnosti odděluje se z plného práva vlastníkova, z negativní stránky jeho vlastnictví, pomocí knihovního vkladu komplex práv, a připravuje se, zatím ještě právně bezvýznamný *(rechtlich wessenlos«)*, ke změně v opravdové »ius in re aliena« kdykoli možným rozdělením vlastnických poměrů«.

[21]) *Ehrenzweig*, n. u. m., I. Bd., II. oddíl, str. 337.

[22]) Obsah konkrétní služebnosti nás zde nezajímá, klademe jen rovnítko mezi právem služebnosti a aktivní legitimací ke konfesorii.

se za ní neskrývá logická nemožnost, jež je závorou i všemocí norem.[23])

Služebnost pozemková za jistých předpokladů nezaniká konfusí, dlužno tedy míti za to, že trvá. Není nikde v našem právu ustanovení, jež by nasvědčovalo tomu, že obsahově služebnost konfusí utrpěla: Vlastníkova služebnost, jak pozorovanému stavu říkáme, má tedy stejné právní účinky jako služebnost normální. Ve smyslu výše uvedených obecných úvah docházíme k závěru, že *vlastníkově služebnosti se zachovává její konfesorní žaloba.*[24]) pojatá v ustáleném významu právní ochrany ze služebnosti oprávněného proti všem třetím rušitelům (nejen proti vlastníku služebného pozemku [viz § 523 o. z. o.])

Konfesorní žalobou dostává se služebnosti ochrany proti jakémukoli rušení. Proti oprávněnému stojí všichni ostatní lidé jako »třetí«, kteří rušebním činem zakládají svou pasivní legitimaci žalobní (možnost býti žalován). Nezáleží na počtu osob, které by mohly býti žalovány. Důležité je, aby všechna (protiprávná) rušení mohla žalobou býti znemožněna. Spatřovati méněcennost vlastníkovy služebnosti v tom, že dle své povahy vylučuje žalobu proti rušení vlastníkem služebného pozemku, poněvadž ten a oprávněný jsou jedna a táž osoba, není odůvodněno. Totožností oprávněného a zavázaného je sice vyloučena žaloba (proti sobě samému), ale je současně vyloučen i konflikt onu žalobu vyvolávající (se sebou samým). *Konfesorní žaloba chrání také vlastníkovu služebnost proti zásahu kohokoli třetího.* V případě právě zmíněném není vlastník služebného pozemku vůbec »třetím«, nýbrž je totožný s vlastníkem pozemku panujícího.[25])

Ke stejnému závěru, že totiž je vlastníkova služebnost podle našeho práva plným právem, representovaným příslušnou žalobou, dochází mimo jiné *Strohal* v citovaném článku, *Junker* (viz předchozí poznámku), z nejnovější literatury pak *Klang* ve svém »Komentáři«. Praví zde, že »služebnost je považovati

---

[23]) S tou jsme se, pokud jde o vlastníkovu služebnost, vypořádali *v úvodu.*

[24]) Nelze-li nikde v právním našem řádu nalézti ustanovení, které by odpíralo našemu závěru, musíme hledati jinde odůvodnění pro názor těch mnohých, kteří vlastníkovu služebnost ne-li zavrhovali, tedy aspoň konstruovali jinak než jako plné právo (viz výše). To spočívá jednak v přecenění zásady »nulli res sua servit«, jednak v nepřípustném ohledu na »účel« služebností.

[25]) Stejně *Strohal* v cit článku. Jeho argumentace: a) služebnost je bezprostředním právem k věci, b) zavázaný (vlastník služebného pozemku) je k oprávněnému v témže poměru jako kdokoli třetí, povinný k nerušení služebnosti, c) není nutno, aby služebná věc vůbec někomu náležela; ze všeho plyne, že je *nerozhodné, kdo je právě náhodou vlastníkem služeb. věci.* Stejně i *Junker,* n. u. m., str. 36, poukazuje, vyvraceje opačný názor Iheringův, že také k věci bez práva se uznává služebnost, ač žaloba *proti vlastníkovi,* dle mnohých podstatný znak konfesorie, je vyloučena.

za trvající (fortbestehend) dle §u 1446 a může býti pro nebo proti novému vlastníku uplatňována, *což je řečeno výslovně.*«[26])

Není tedy co do prvních účinků rozdílu mezi služebností vlastníkovou a služebností v užším slova smyslu (normální).[27]) Rozdíl jsme nalezli v tom, že tato hoví, ona pak se příčí obecné řeholi »nulli res sua servit«. Záleží na tom, přijmeme-li tuto zásadu do pojmu služebnosti,[28]) bude-li rozdíl ten pojmový anebo ne. Toto rozhodnutí bude mít svůj význam pro systematiku, nikoli však pro právní povahu vlastníkovy služebnosti.

Je-li vlastníkova služebnost *právem* vlastníkovým jistým způsobem *svou* věcí nakládati, je další právní autorisací jednání na základě vlastnictví už po právu uloženého. To bývá uváděno jako námitka proti konstrukci vlastníkovy služebnosti jakožto práva. Řada autorů s úspěchem polemisovala s názorem o zbytečnosti, resp. nemožnosti dvojího právního odůvodnění téhož jednání. *Huber*[29]) uvádí trojí pojetí vlastnictví a zjišťuje, jak se která z nich srovnává s vlastníkovou služebností. První (t. zv. *funkcionální*) pojetí ji vylučuje, neboť konstruuje vlastnictví transcendentně jako právem chráněný faktický stav, kde vlastnictví věci je jakoby vlastností majitele. Zato ostatní dvě pojetí, nazývané *kvantitativním a kvalitativním*, vlastníkovu služebnost dobře snášejí. »Kvantitativně« je vlastnictví určeno, je-li definováno výpočtem práv vlastníkových. Logicky je s ním vlastníkova služebnost beze všeho slučitelná, praktická bude jen, pokud dává vlastníkovi více, než souhrn práv, daných mu pod titulem vlastnictví.

Typ poslední, »kvalitativní« vlastnictví, k němuž má náš občanský zákon nejblíže, vidí mezi vlastnictvím a ostatními věcnými právy *kvalitativní rozdíl*. Logicky není tedy vlastníkova služebnost vyloučena. Zřízení práva k vlastní věci je však osamostatněním určitého výseku vlastnického práva, *nemožným bez pomoci positivního právního řádu*[30])

---

[26]) Heinrich *Klang*, n. u. m. v pozn. k §u 526. Dodává, že dobré víry nabyvatele není potřebí, zřejmě jako odpověď na názor nahoře citovaný (Zeillerův a j.). Stejné v odst. 7. pozn. k §u 472, kde dovozuje, že podle §u 26 je trvání služebnosti po konfusi možné (ist der Fortbestand möglich).

[27]) Stejný závěr plyne z doslovného výkladu druhé věty §u 526, jehož ovšem nechceme přeceňovat. Uvádíme jej jako podporu konkluse, k níž jsme došli jinou, přesvědčivější cestou. Aby služebnost prospívala vlastníkovi panujícího pozemku po konfusi, je nerozhodné, zda vlastnictví rozloučeno zcizením pozemku panujícího nebo služebného (arg.: »jestliže *některý* ze spojených pozemků opět bude zcizen«). Další zdůraznění, že »*nový* vlastník panujícího pozemku má právo vykonávati služebnost« může míti jen ten rozumný smysl, že právo *dosavadního* vlastníka vykonávati služebnost v případě, že zcizí pozemek *služební*, je nesporné, poněvadž nedotčeno přetrvává konfusi.

[28]) viz výše terminologický exkurs.

[29]) n. u. m., str. 40 a násl.

[30]) Zajímavý názor o poměru vlastnictví k právům k věci vlastní má *Hartmann*, n. u. m., zvl. str. 73 a násl. Vlastnictví je sice nejvyšší soukromoprávní mocí a panstvím nad věci. Přece však není silou ne-

(Praktický význam vlastníkových služebností.)

Byla již několikráte učiněna zmínka o tom, že vlastníkova služebnost, resp. zachovaná žaloba konfesorní, dává vlastníkovi něco, nač jeho vlastnictví nestačí. Tím se dostáváme k otázce praktické ceny konstrukce. V této souvislosti tuto otázku podrobněji rozvedeme, aniž bychom se dopustili omylu, do něhož mnozí upadli, že totiž praktickými *důsledky se snažili* podepříti *právní možnost* instituce. *Praktické důsledky jsou právě jen důsledky a nikoli předpoklady její existence.*[31])

Heslovitě vyjadřuje praktický význam vlastníkovy služebnosti *Koban:*[32]) Zakládá totiž už předem jasný poměr břemen a tím pevnou hospodářskou posici obou pozemků, zvláště pro případ budoucího zcizení.

Hartmann, navazuje na svou teorii práv k vlastní věci,[33]) přiznává těmto, a tedy i vlastníkově služebnosti, tyto obecné možnosti »doplniti vlastnické právo«: 1. poskytuje právní titul k specificky vymezené vládě nad věcí, jež je vyňata z vlastnického práva ve prospěch kohokoli jiného; 2. poskytuje lepší posici ve sporu o oprávněnost cizího zásahu do vlastnictví (často snažší důkaz žalobcův v konfesorii než v žalobě vlastnické); 3. rozšiřuje navenek hranice, které jsou dány vlastnictví o sobě. V podstatě shodný je *Bekkerův*[34]) systém »práv, která jsou silnější než vlastnictví, takže nejsou pohlcena jeho konsolidační schopností«. Jsou to: 1. práva umožniti využití věci, jež ve vlastnictví není obsaženo; 2. práva zakazující jednání pouhým vlastnictvím nezakázané; 3. uplatňující se proti těm právům třetích, jimiž by vlastnictví musilo ustoupit, a konečně 4. práva chráněná práv. prostředky, jichž neskýtá vlastnictví.

Nejúplnější *přehled praktických možností* vlastníkovy slu-

---

obmezenou. Omezení jsou provedena proti vůli vlastníkově z důvodů veřejného prospěchu, není ani možno, aby někdo svou věc vzal svémocně z cizí protiprávné držby, v římském právu vyloučena reálná exekuce a vlastník se musil spokojiti litis aestimatione. Je mylné konstruovat a priori jako neobmezené právo vlastnictví, do něhož si positivní právo dovolilo nadělati výjimek. *Ona omezení, daná ohledem na společenský život, jsou imanentní právnímu pojmu vlastnictví.* Kromě těchto omezení má každé ius in re (mezi něž počítati i vlastnictví a nestaveti je v protivu k ostatním) *omezení ve svém předpokládaném účelu.* Proto některá taková práva nemohou býti pojmově pokládána za jiná než in re aliena. Pokud však tato práva mají nějaký účel a smysl jakožto práva k věci vlastní, otevírá se možnost připustiti je. Právo římské do jisté míry, více práva moderní tak činí. Při stanovení pojmu těchto práv má býti kromě jejich věcného charakteru vyzdvižen i jejich vůdčí účel. Jen opatrně dlužno tedy do pojmu těch kterých práv zahrnovati »alienitatem rei«.

[31]) Nechybí ovšem hlasy, které i de lege ferrenda z nepochopitelných důvodů prohlašují vlastníkovu služebnost za zcela zbytečnou (na př. *Elvers:* Die römische Servitutenlehre, str. 125).

[32]) n. u. m., str. 576. Na tomto místě má ovšem na mysli především vlastníkovu služebnost původní, jíž se, jak níže uvidíme, zastává.

[33]) viz pozn. 30.

[34]) *Bekker*, n. u. m., str. 11 a násl.

žebnosti jsme nalezli u *Junkera*[35]). Výpočet, sympatický svou konkretností, obsahuje tyto případy:

1. A. má požívání k pozemku X. B. má požívání v pořadí za ním. Nabude-li A vlastnictví pozemku X, měl by jeho usus-fructus zaniknouti a tím se uplatniti požívání B-ovo.[36])

2. A. a B. mají k pozemku X. ve stejném pořadí služebnost toho druhu, že jeden je ve výkonu druhým omezován. Nabude-li A. vlastnictví pozemku, zachrání jej vlastníkova služebnost před tím, aby B. mohl svou vykonávati v plném rozsahu.

3. Tím, že na pozemku lpí vlastníkova služebnost je možno, že se při dražbě nedosáhne nejnižšího podání se všemi toho důsledky.

4. Vlastníkova služebnost umožní vlastníkovi, aby odpovídajícím způsobem užíval svého sousedního pozemku, když byl vzat do vnucené správy.

5. Vlastníkova služebnost patří do konkursní podstaty, zvyšuje v každém případě cenu pozemku.

6. Vlastník může podati na rušitele žalobu konfesorní (pro porušení vlastníkovy služebnosti). Cena tohoto prostředku se projeví, když vlastník ještě není v knihách zapsán, jeho vlastnictví z knih neprávem vymazáno, nebo konečně z jakéhokoli jiného důvodu je jeho vlastnictví sporné, zatím co jeho oprávnění se služebnosti je mimo spor. Usnadnění jeho procesní posice je evidentní!

Zajímavou otázkou je osud služebnosti, která byla za konfuse ve vydržení. Obecně se uznává, že promlčení se přetrhuje (nejen staví).[37]) Není ostatně splněn jeden z předpokladů §u 526, neexistuje v době konfuse ještě služebnost.

Zhruba tyto praktické důsledky má tedy »vlastníkova služebnost, zakládající se na positivním věcném a zvláště knihovním právu, která je slučitelná s hlubším pojetím vlastnictví«. (Junker.)

(Jiné možnosti vzniku vlastníkových služebností.)

Postupovali jsme přísně v mezích platného práva, když jsme nalezli v předpisech §u 526 ve spojitosti s §em 1446 o. z. o. podklad pro vznik a trvání vlastníkovy služebnosti. Máme za to, že bychom opustili tuto jedině schůdnou cestu, kdybychom připustili i jiné možnosti jejich vzniku, jakkoli uznáváme jich vysokou praktickou cenu.

Koban ve svém často zde citovaném spisu provádí obsáhlý pokus odůvodniti vznik »původní« vlastníkovy služebnosti normami platného práva. Chce z nich dovoditi, že vlastník může zříditi služebnost mezi dvěma *svými* pozemky. »Způ-

---

[35]) *Junker*, n. u. m., str. 31 a násl.

[36]) Pro pozemkové služebnosti lze příkladu mutatis mutandis beze všeho užíti.

[37]) *Krainz, Pfaff, Ehrenzweig* n. u. m., str. 381, cit. rozh. rak. u. s. Entsch. Slg. 4036); stejně *Klang*, n. u. m. v pozn. k §u 526.

sob jejího založení jednostranným prohlášením společného vlastníka ve spojitosti se zaknihováním nachází svou předlohu v §u 74 knihovního zákona a titul se uskuteční dodatečně při nastoupení nového vlastníka.«)[38] Jakkoli uznáváme duchaplnost vývodů Kobanových, v nichž hledí svou konstrukci srovnati zvláště s učením o titulu a modu acquirendi, přece nelze tak široce vykládati citovaných předpisů. *Setrváváme na názoru, že vlastníkova služebnost může dle positivního práva vzniknouti jedině způsobem, naznačeným v §u 526 obč. zák.*[39])

Služebnosti mlčky zřízené, vyskytující se v některých právech, nemají s problémem vlastníkových služebností nic společného.[40])

Judikatura nepřináší ničeho k objasnění podstaty našeho problému. Stanovisko její je vesměs zamítavé, hlavním argumentem je zběžná citace zásady »nulli res sua servit.«

Lex ferrenda, representovaná u nás osnovou občanského zákona, poddává se moderním směrům a uznává vlastníkovu služebnost v plném rozsahu, připouštějíc samozřejmě též možnost, aby »jakožto vlastníkova« nově vznikla, tedy možnost zřízení jednostranným prohlášením společného vlastníka obou pozemků. (§ 399 osnovy: »... Vlastník může zatížiti svůj pozemek ve prospěch užívání svého jiného pozemku«. »Následná« vlastníkova služebnost (obdoba dnešního §u 526/2) je normována v §u 454 osnovy: »Sjednotí-li se vlastnictví panujícího a služebného pozemku, trvá služebnost dále.« Důvodová zpráva mluví (stručně ovšem) o účelnosti nového zařízení, citujíc výklady známého nám Hubera.

Uzákoněním osnovy bude tedy učiněn v oboru nás nyní zajímajícím podstatný krok k modernisaci našeho právního řádu. Že dosavadní stav není ideální, o tom nad jiné jasně svědčí živá snaha přizpůsobiti zákonné předpisy potřebám praktického

---

[38]) *Koban*, n. u. m., str. 585, § 74 kn. zák. dává vlastníkovi dvou sousedních pozemků možnost upraviti jejich vzájemné hranice jednostranným prohlášením před knihovním úřadem. Provádí se zde zřejmě analogie mezi hmotným a právním »statusem« dvou sousedních pozemků. — Že »titulus« přistoupí teprve po »modu« není našemu právu novinkou (na př. »traditio brevi manu«). *Ehrenzweig* ve svém »komentáři« se k této argumentaci staví sympaticky, *Klang* ji pouze registruje.

[39]) Stejně usuzuje většina autorů, zvláště pak *Junker* v často zde citovaném spise pro obor práva německého, v tomto směru s naším obdobného. Jediná možnost původní vlastn. služebnosti ve prospěch spoluvlastníka služ. pozemku je opřena o § 1009 něm. obč. z., jenž nemá u nás obdoby.

[40]) Zná je na př. § 575 obč. práva *saského*. Faktická zařízení, zřízená na jednom pozemku ve prospěch jiné nemovitosti téhož vlastníka, se po rozloučení vlastnictví mění *(mlčky)* ve služebnost téhož obsahu. Jde zde zřejmě jen o svérázný způsob vzniku služebnosti, který nadto vyžaduje výslovného předpisu, jehož u nás není. Správně proti: *Kobau*, n. u. m., str 575, pozn. 3, *Ehrenzweig*, n. u. m., str. 337, *rozh.* Slg. 10926, *pro:* rozh. 14.427. — Typický je francouzský institut »déstination du père de famille«, rozebraný u *Junkera*.

života. Prostředkem zde bylo buď obejití jich pomocí celé soustavy pokrytných jednání), [41]) nebo příliš extensivní jich výklad, extensivní vědomě, neboť interpret měl na mysli určitý účel, jehož se chtěl dopracovati. I když jsme během své práce neskrývali svých názorů legislativně-politických, snažili jsme se přece zůstati vždy na půdě platného práva, i za cenu, že výsledek našeho objektivního výkladu, tedy dnešní právní stav v pozorovaném směru, zůstává daleko za tím, jehož bychom si přáli.

Postavení britských dominií v právu mezinárodním.

Viktor Slatkes (Praha).

(Dokončení.)

7. *Vnitřní vztahy dominií a Velké Británie.*

Vztahy britských dominií mezi sebou a mezi nimi a Velkou Británií jsou povahy velmi složité. Okolnost, že Velká Británie a dominia jsou samostatnými subjekty mezinárodního práva, vrhá své účinky i na jejich vztahy *inter se*. Poměr mezinárodního práva k těmto vztahům jest z nejobtížnějších otázek o mezinárodním postavení dominií. Říšská konference r. 1926 upravila tu velice málo[98]) a tento stav zůstal dodnes. Balfourova zpráva sama praví[99]): »We hope that we may have laid a foundation on which subsequent conferences may build«. Jsme tedy odkázáni na zásadní úvahy a nečetné precedenty.

A. *Právo secese.*

Mají dominia právo odloučiti se (to secede, faire sécession) od Říše? Názory o tom jsou zcela protichůdné. *Baker*[100]) soudí, že Pakt o Společnosti národů (zejména čl. 16.) dává dominiím právo vystoupit z Commonwealthu, *Keith*[101]) naopak vyvozuje z čl. 10. Paktu, že toho práva nemají. — Nelze usuzovati, že by Pakt o S. n. neb kterákoli mezinárodní smlouva opravňovala k porušení státoprávních, ústavních svazků,

---

[41]) »Dem Eigetümer aber das verweigern, was er auf einem umständlichen und zufolge dann gebühren kostspieligen Umwege doch erreichen kann, wäre wahrlich kein erhebender Reichtszustand« (Koban, n. u. m., str. 586). — *Junker* uvádí v závěru své knížky řadu oklik, jimiž lze na základě platného práva docíliti stejného výsledku jako vlastníkovými služebnostmi.

[98]) Pouze postavení generálního guvernéra, základní zásady pro zákonodárství a drobnější věci.

[99]) § 1. (Introduction.) i. f.

[100]) Op. cit., p. 258 seqq.

[101]) Constitution, Administration and Laws of the Empire, p. 21.